

ZN spravlja s sveta abesinsko vprašanje ob hudem nasprotovanju sovjetskega zastopnika Litvinova

Ženeva, 10. maja. o. Včerajšnja tajna seja Zveze narodov je trajala tri ure. Na njej so razpravljali o francosko-angleškem predlogu glede priznanja italijanskega cesarstva in zasedbe Abesinije po članicah Zveze narodov. Boj proti temu predlogu je, kakor je bilo pričakovati, vodil sovjetski zastopnik Litvinov, kateremu so se pridružili zastopniki Bolivije, Nove Zelandije in Kitajske. Litvinov je zahteval, naj svet Zveze narodov francosko-angleški predlog odločno zavrne, češ da bi se s sprejetjem takega predloga priznal polom Zveze narodov. S takim delom se smrtni boj te organizacije samo podaljšuje.

Odpor sovjetskega zastopnika ni nikogar pre-

senetil, saj so vsi računali s takim nastopom. Zaradi njegovega nasprotovanja so zastopniki drugih držav še odločneje podprli angleško-francoski predlog, o katerem bo tekel razgovor danes na javni seji. Seji bo predsedoval letonski zunanji minister Munters. Pričakujejo, da bo danes nastopil na seji tudi neguš, ki bo branil svoje stališče. Angleško-francoski predlog sploh ne bo prišel na glasovanje, marveč ga bodo sprejeli tako, da bodo na seji prebrali celo vrsto resolucij, med katerimi bo tudi ta, da Zveza narodov daje svojim članicam glede priznanja abesinskega cesarstva proste roke. Te resolucije bodo sporočili tudi abesinskemu zastopniku. Enako kakor predlog glede priznanja itali-

janske zasedbe nameravajo spraviti s sporeda tega zasedanja tudi špansko pritožbo in kitajsko spomenico.

Ženevsko časopisje precej razpravlja o tej zadevi in pravi, da ne bo vzbudila nikakih posebnih pretresov in da ne bo zaradi tega potrebno, da bi sklicevali zbor Zveze narodov. Po ženevski seji bo vsaka država lahko po lastni odločitvi italijansko cesarstvo priznala ali pa ne. Priznavajo pa vsi brez razlike, da je z ozirom na zadnje dogodke bodočnost Zveze narodov kaj malo obetajoča in da je ta ustanova izgubila prav za prav že ves stvarni pomen.

Vesti 10. maja

Francosko atlantsko brodovje, ki bo v kratkem začelo velike vaje, je včeraj dospelo na nekaj dnevni obisk v Lizbono.

Nemški načrt za gospodarsko sodelovanje med Nemčijo in Italijo v Podonavju je zelo podoben načrtu za gospodarsko izkoriščanje Abesinije. Zdi se pa, da tega načrta v Rimu niso sprejeli.

Norveška vlada je najela v švicarskih bankah posojilo 46 milij. šv. fr.

Gospodarska pogajanja med Poljsko in Japonijo so se včeraj začela v Varšavi in bodo privedla najbrž do sklenitve nove trgovske pogodbe. 15.000 novih delavcev bodo baje zaposlile nove Göttingove železarnice v Linzu.

Dunajske narodno-socialistične oblasti so razglasile pregon nad 20-letnim vojvodom Feliksom Habsburškim, ki je pobegnil iz dunajske vojne akademije in s seboj odnesel veliko dragocene rodinske srebrnine, ki po novih odredbah pripada državi, kakor vse ostalo habsburško premoženje.

Egiptovska vlada je spet hotela odstopiti in to čisto nepričakovano. Kralj Faruk pa odstopa ni sprejel.

Vesti o spremembah v angleški vladi se trdovratno ponavljajo.

V bivši nemški afriški koloniji Tanganiki, kjer prebiva še veliko nemških naselnikov, so izbruhnili nemiri in upor proti angleškim oblastem.

Belgijska vlada bo razveljavila frank in prilagodila njegovo vrednost nižniji vrednosti francoskega franka.

100 delavcev v tokijski sežigalnici mrličev je zaprla japonska policija, ker so iz pepela pokojnikov kradli zlato od zob. Svoj posel so izvrševali več let.

Ob drugi obletnici razglasitve italijanskega cesarstva je glavni tajnik fašistske stranke Starace izročil Mussoliniju spomenico stranke, v kateri pravijo fašisti, da je usoda Italije in italijanskega naroda tesno povezana z Mussolinijevo usodo.

Hudo deževje je zajelo Podkarpatsko Rusijo v CSR; voda je preplavila več mest, zlasti Mukachevo, in povzročila precej škode.

Na Južni tečaj pojde v kratkem nova ameriška norveška odprava pod vodstvom raziskovalca Elswortha. Raziskovalci nameravajo izdelati natančen zemljevid kopne zemlje okrog Južnega tečaja, pri čemer si bodo pomagali tudi z letali.

Stalni poljski zastopnik pri ZN, Komarnicki, je včeraj na povabilo obiskal angleškega zunanjega ministra Halifaxa in imel z njim dolgo sejo, pri kateri sta se najbrž razgovarjala o stališču Poljske do zveze petih velikih držav.

General Franco je imenoval za svojega opazovalca pri sedanjem zasedanju Zveze narodov grofa Mambasa.

Francoski zunanji minister Bonnet je včeraj sprejel romunskega zunanjega ministra Petresca, ki mu je poročal o zadnjem sestanku MZ.

Angleška vojaška letališča je nadzoroval te dni vrhovni poveljnik angleškega letalstva, kralj Jurij VI.

Romunski prestolonaslednik vojvoda Mihael, ki je nenadoma odstopal v tujino, se je včeraj vrnil v Bukarešto.

Poljedelski delavci v južnofrancoskem okrožju Perpignan so začeli stavkati, zaradi česar je prenehal vse delo na poljih in po vinogradih.

Belgijski kralj Leopold II. bo poleti uradno obiskal Holandijo.

Posledice razvrednotenja francoskega franka bodo v evropskem gospodarskem življenju znatne. Tako mnenje je prevladovalo na včerajšnjem obnem zboru banke za mednarodna plačila v Baselu.

Silno neurje je divjalo zadnje dni nad vso Portugalsko in povzročilo veliko škode. Strela pa je pobila več ljudi.

Na seji francoske vlade bodo danes sprejeli nove važne uredbe za ozdravitev francoskega gospodarstva.

Stavka na čezoceanskih parnikih največje francoske plovne družbe »Cie. Gle. Transatlantique« je izbruhnila zaradi tega, ker poveljnik parnika »Champlain« ni dovolil tajniku komunistične strokovne organizacije, da bi hodil na ladjo agitirati. Zaradi tega so komunisti razglasili stavko, ki pa jo je vlada odločno zatrla in ugodila zahtevam strokovne zveze pomorskih častnikov, ki pravijo, da je za red pri plovbi nujno potrebno, da se obdrži ugled in oblast kapitanov.

Amerika bo sodelovala pri obnovitvi svetovnega gospodarstva, kakor se je obvezala, tako se glasi glavni del spomenice predsednika Roosevelta, katero je izdal za sestanek ZN.

5000 milj dolgo pomorsko obrambno črto namerava baje zgraditi ameriško mornariško ministrstvo ob obali Aljaske, ki je najbolj izpostavljena kakemu morebitnemu japonskemu napadu.

Smrtna nesreča pri skladanju sena

Kranj, 10. maja.

Na Primskovem pri Kranju se je danes popoldne dogodila žalostna nesreča, ki je zahtevala življenje splošno priljubljenega in zelo pridnega hlapca Alojzija Fendeta, starega 47 let. Okrog 9 dopoldne se je mudil na skednju, kjer je razmetaval krmo. Pod njim pa so se nenadoma vdrele deske. Padel je precej globoko na cementna tla in dobil pri padcu hudo rano na glavi. Domači, ki so takoj prihiteli, mu niso mogli več pomagati. Poklicali so sicer zdravnika iz Kranja, ki pa je mogel ugotoviti le neizbežno smrt. Župnik iz Kranja g. Peček je ponesrečenemu hlapcu podelil sveto poslednje olje. Nesrečni hlapec je kmalu po padcu izdihnil. Bil je zelo priden in pošten, zaradi česar so ga imeli vsi radi.

„En Habsburžan manj - en srečen par več!“

Budimpešta, 10. maja. o. Grof Jožef Hunyadi, zastopnik Otona Habsburškega na Madžarskem, je včeraj dal uradno izjavo, da je nadvojvoda Albert Habsburški prenehal biti član habsburške rodbine, ker se je poročil z učiteljico Katarino Boeckajev. Izključitev določa okrožnica, ki jo je pred nekaj leti izdal Oton Habsburški kot rodbinski poglavar, v kateri prepoveduje pod kaznijo izobčenja vsakemu Habsburžanu zakon z žensko, ki ni dovolj visokega rodu. S takim prestopkom se vsak Habsburžan sam izključuje iz rodbinskega občestva. Nadvojvoda Albreht, ki je star 40 let, se je zdaj poročil v drugo. Njegov zakon z Ireno Leibachovo sta država in Cerkev razglasili za neveljaven, tako da se je lahko zdaj poročil v drugo. Včerajšnje poročne slovesnosti v Budimpešti se je udeležilo na stotine madžarskih plemičev, skoraj ves diplomatski zbor in nadvojvodovi bližnji sorodniki, ki so preprosto nevesto prijazno in dobrohotno sprejeli. Nekateri budimpeštanski listi prinašajo ob tej priliki članke z naslovom: »En Habsburžan manj - en srečen par več.«

Preiskava v sovjetski kemični industriji

Moskva, 10. maja. o. »Izvestija« poročajo, da je komisar za lahko industrijo Lazar Kaganovič odredil strogo preiskavo v vseh državnih kemičnih tovarnah, ki delajo za sovjetsko vojsko. Preiskava je določena zaradi odkritij o zaroti, kateri so prišli na sled konec aprila. Po razgovorih z voditelji kemičnih obratov je Kaganovič zapovedal preiskavo in dal v sovjetske liste razglas, kjer pravi, da je v kemični industriji več sabotaje in vohunstva kakor v katerikoli drugi industrijski panogi. Vohuni, ki so baje člani trockističnih organizacij, potvarjajo kemične obrazce, potrebne za izdelavo važnih snovi, zadržujejo delo, kvarijo surovine in širijo med delavstvom nezadovoljstvo. Zaradi njihovega dela je zlasti prizadeto izdelovanje nitrogena in sintetičnega amoniaka, ki sta nujno potrebna za vojno industrijo.

Franco zahteva brezpogojno udao

Burgos, 10. maja. AA. (Reuter) Po uradni izjavi, ki naj bo odgovor na ženevske glasove in na pobudo španske rdeče vlade za sklenitev premirja, je brezpogojna predaja edini način, ki bi general Franco pristal nanj za konec španske državljanske vojne.

London, 10. maja. AA. (Havas) Po Hendersonovem govoru, s katerim je opozoril predsednika vlade na zadnjo politično izjavo predsednika republike Španije Negrina in na stavljeno vprašanje: »Če angleška vlada namerava ostati pri svoji dosedanj politiki?« je predsednik vlade Chamberlain odgovoril, da je vlada pripravljena v vsakem času nuditi svojo podporo eni ali drugi strani, da se doseže čim prej sporazum in da se rešijo vsa nasprotja.

Novo društvo

Včeraj se je v Ljubljani ustanovilo društvo »Narodni odbor«, ki bo delovalo z Rafaelovo družbo, Slovensko Stražo, Prosvetno Zvezo in drugimi nacionalnimi društvi v državi, da pod enotnim vodstvom organizira delo za iste cilje, ki so jih ta društva že dosedaj zasledovala.

Ljubljanska kronika

Ljubljana, 10. maja.

Požar na Aleksandrovi cesti. Gasilska postaja je bila davi ob 7.38 alarmirana, da gori na Aleksandrovi cesti. Ogenj je neki policijski stražnik opazil, ko je šel mimo hiše št. 5 na Aleksandrovi cesti. Iz pritihih okna se je močno kadilo. Pod vodstvom podpoveljnika g. Rozmana je devet poklicnih gasilcev odhitelo na označeni kraj z orodnim motornim avtom. Požar je nastal v modnem salonu »Truda«. Goreti je začela omara, kjer so bili shranjeni razni modeli za klobuke. Ogenj je bil takoj udušen. Škoda znaša okoli 8.000 din.

Nočni napad. V Narodni tiskarni zaposleni sluga Fran Letnik se je po polnoči vračal po Masarykovi cesti domov na Friskovec. Od neznanec je bil napaden in pobit na tla. Ima hude poškodbe na glavi. Na kirurškem odelku je dobil prvo zdravniško pomoč.

Ogenj je uničil kinematografsko delavnico propagandnega oddelka v portugalskem poljedelskem ministrstvu. Zgorelo je več desetletno metrov poučnih filmov. Pri eksploziji je bilo ranjenih pet uradnikov.

USA še nimajo novega poslanika v Moskvi in je malo verjetno, da bi ga v kratkem dobile. Dosedanji poslanika Daviesa je Roosevelt imenoval v Bruselj.

Po zaključnih slovesnostih v Firenzi:

Hitler je sinoči odpotoval iz Italije

Firenze, 10. maja. o. Sinoči je po končanih svečanostih v Firenzi nemški državni poglavar odpotoval domov in danes jutraj ob 8 prestopil italijansko-nemško mejo na Brennerju. Pred odhodom iz Italije je Hitler izjavil naslednje:

Vse to je zelo lepo. Povsod sem opazil izraze res iskrenega prijateljstva. Dokazi simpatij so me silno ganili. Prihajali so od povsod, celo od knežev, ki so hiteli z vseh strani, da nas pozdravijo. Navdušen sem nad sijajno organizacijo in odnosašam neizbrisne spomine o vaši vojski, mornarici in o vaših vojakih. Cisto priprosto - sploh vam ne morem popisati čustva, ki so me navdajala pred spomeniki starega Rima. Zato mi je zelo žal, da sem si vse to moral ogledati tako rekoč mimogrede. Bivanje v Italiji sem preživljal ne samo kot politik, ampak tudi kot umetnik. Vsako umetniško zbirko sem zapuščal z obžalovanjem. Silno sem vesel, da lahko ugotovim, da vlada med fašizmom in narodnim socializmom popolno razumevanje. Naša dva naroda sta povezana z vezmi, kar je lahko med svojim bivanjem v Nemčiji ugotovil tudi Mussolini. Prijateljstvo med nami je prijateljstvo, ki se ne ustvarja z umetnimi sredstvi.

Hitler je bil v Firenzi sprejet s podobnim sijajem kakor v Rimu, katerega pa je povzdigoval starinski značaj mesta in okusno, sloju gradnje primerno okrasje. Vse mesto je bilo okrašeno z

nemškimi, italijanskimi in florentinskimi zastavami, po ulicah so se gnetle velike množice kmečkega prebivalstva iz Toscanne, ikje pridrla z vseh strani v mesto.

Hitler se je nastanil v kraljevski palači. Popoldne je Hitler položil pred grobnico padlih fašistov v Santa Croceju venec z nemškim traktom. Potem si je ogledal ljudsko svečanost v parku Boboli, nato je odšel in si ogledal znamenito zbirko slik v palači Ufficio. Zvečer je bila slavnostna manifestacija ljudstva fuhrerju na čast, ob 20 pa gala-večerja v palači Riccardi, nakar je bila svečana predstava v gledališču Politeama Fiorentino. Svečanosti so končale z velikim ognjemtom.

Najzanimivejša točka vseh prireditvev so bile zgodovinske igre v renesančnih nošah iz 16. stoletja v vrtu Boboli, kjer je krasno marmornato gledališče na prostem. Spored predstave so tvorili plesi v starih nošah, dalje zgodovinska igra »Gioco del Calcio«, ki je prednica modernega nogometa in katero so igrali ob slovesnih prilikah v Firenzi že v srednjem veku. Dalje so uprizorili zgodovinski ples na konjih »Palio di Siena«. Razen tega sta bili od zgodovinskih točk zanimivi še »Boj za most v Pizi« in saracenski ples, ki so ga uprizorili fantje iz mesta Arezza. Jezdec pri teh igrah so nastopali v barvah svojih mest. Ta prireditvev je bila po sodbi strokovnjakov najlepša med vsemi slovesnostmi na čast Hitlerju.

Nemčija zavrača vsako posredovanje glede čeških Nemcev

London, 10. maja. o. »Daily Telegraph« sporoča iz Berlina, da je sobotni korak angleške vlade, ki je posredovala pri berlinski vladi glede vprašanja čeških Nemcev, bil samo formalnega značaja, ker v odsotnosti Hitlerja in zunanjega ministra Ribbentropa ni mogel imeti nobenega velikega stvarnega pomena. O njem bodo razpravljali takoj po Hitlerjevi vrnitvi. Berlinski uradni krogi so ga sprejeli kot prijateljsko dejanje, toda hkratu poudarjajo, da bo nemška vlada slabo sprejela vsak poskus, naj pride od katerekoli strani in ki bi meril na to, da bi Nemčija vplivala na vedenje stranke čeških Nemcev ter jo nagovarjala, naj češke predloge sprejme. Državni tajnik Wörman, ki je sprejel angleškega poslanca, je zagotovil temu samo, da Nemčija ne namerava z oboroženo silo posredovati na Češkoslovaškem, drugače si pa pridržuje proste roke.

Berlin, 10. maja. o. DNB poroča: Finančni mi-

nister Schering-Krosigk je dal romunskemu listu »Universul« izjavo, v kateri pravi:

Nemčija želi, da še na širše razprede trgovske odnose z državami v Srednji in Vzhodni Evropi, kakor pa so razpredene zdaj. Ta želja je čisto naravna, ker ustroj nemškega gospodarstva teži za tem. Prizadevanja dela evropskega tiska, prikazati to gospodarsko sodelovanje kot teženje za nemško politično nadvlado v Srednji Evropi in kot teženje za gospodarsko podjarmljevanje, ne odgovarja nemškim namenom. Nemčija želi gospodarsko sodelovanje na temelju popolne enakopravnosti.

Gradnja prekopa med Renom in Donavo, ki bo končana 1940, bo nova dragocena prometna žila, ki bo to sodelovanje olajševalo. V tem olajšanem sodelovanju ni nič vznemirljivega, marveč to dejstvo lahko vzbuja samo zadovoljstvo in upanje v boljše bodočnost.

Letalska zveza med Bolgarijo in Jugoslavijo

Belgrad, 10. maja. AA. Včeraj so svečano odprli redno letalsko zvezo med Belgradom in Sofijo. Ob 14 je odletelo z zemunskega letališča prvo letalo Aeroputa, s katerim se je peljalo jugoslovansko uradno zastopstvo, ki bo v Sofiji gostovalo dva dni. Letalo Aeroputa je priletelo na sofijsko letališče točno ob napovedanem času, po krajšem zadržanju pa se je vrnilo z zastopniki bolgarskega letalstva nazaj v Jugoslavijo ter priletelo ob 15.40 na zemunsko letališče. V bolgarskem zastopstvu so bili zrakoplovni polkovnik Uzunski, šef civilnega letalstva major Rogev, predstavnik zunanjega ministrstva Kupizov, prvi tajnik sofijske občine Hristo Manojlov, predstavnik bolgarskega aeroklubla polkovnik Krstev ter trije bolgarski častniki, od katerih je eden zastopnik tiskovnega oddelka v bolgarskem zunanjem ministrstvu.

Ze pred prihodom letala na zemunsko letališče so se tam zbrali zastopniki našega vojaškega in

civilnega letalstva, med katerimi so bili zrakoplovni general Kovačević s precejšnjim številom častnikov, zatem predstavniki zunanjega ministrstva, zastopniki civilnega letalstva, na čelu z Sondermajerjem, zastopnik osrednjega tiskovnega urada Jevtič, precejšnje število častnikov in nekaj drugih uglednih osebnosti. Ko je letalo pristalo, so izstopili člani bolgarskega zastopstva zelo dobro razpoloženi, vojaška godba pa je zaigrala bolgarsko himno. Po pozdravnih govorih, ki so jih imeli ob tej priliki predstavniki našega in bolgarskega letalstva, so se gostje podali v sprejedu v hotel Srpski kralj, kjer so zanje pripravili prostore. V imenu vojaškega letalstva je goste pozdravil Damjanović, ki se mu je za njegove besede toplo zahvalil predstavnik bolgarskega vojnega letalstva Uzinski. Velika množica zbranega ljudstva je pozdravljala bolgarske goste in klicala »Živelo bolgarsko-jugoslovansko zблиzanje!«.

Gostje so se nastanili v hotelih Union, Metropol, Strukelj in Slon. Popoldne so si včeraj ogledali razne znamenitosti mesta. Vseh gostov je 23. Gostje so posetili tudi Narodno galerijo, bili so sprejeti na magistratu in zvečer ob 20 je bila v srebrni dvorani Uniona njim na čast večerja, prirejena od mestne občine Ljubljanske. Vsi gostje so se divili nad krasotami Ljubljane in so brez pridržka hvalili zlasti gostoljubje našega priprostege prebivalstva. Za danes je bil program nekoliko skrajšan zaradi slabega vremena. Gostje si bodo ogledali Škofjo Loko, Kranj in Jezersko. Od tam se vrnejo nazaj v Kranj, kjer bodo prenočili. Odlični zastopniki turizma ostanejo v Sloveniji do sobote, nato se vrnejo preko Jesenic v svoje države.

Najlepše berilo in darilo je »Poročnik indijske brigade«!

Odlični zastopniki turizma v Ljubljani

Ljubljana, 10. maja.

V Ljubljano so včeraj popoldne ob 14.15 prišli odlični inozemski zastopniki turizma. Vozijo se po naših krajih v velikem avtobusu, ki ga jim je dala na razpolago mestna občina mariborska. V nedeljo so si zastopniki raznih turističnih in tujskoprometnih korporacij in agencij ogledali Novo mesto, kjer so tudi prenočevali. Kmetijska šola na Grmu jim je priredila okusno večerjo. Šefi agencij so 1 iz Danske, iz Nemčije 8, Holandske 3, 1 iz Švedske, g. Waldmayer iz Curiha, iz Češke g. Biedermann (Brna), 2 iz Madžarske, 6 iz Jugoslavije (Novi Sad, Niš, Zagreb, Belgrad in Subotica). V Višnji gori so jim napravili fantje »šrango« in so zahtevali, da bi dobili za mesto Zdraviliški dom

Mariborska občina bo gradila zasilna stanovanja

„Črni madež mesta Maribora“ bodo končno le cprali

Maribor, 9. maja.

Lep je Maribor, pa še lepši bi bil, da nima črnega madeža na svoji svetli obleki. Ta madež so barake in vagoni, v katerih domuje v Dajnkovih ulici mariborska revščina. Barake so ostale še iz vojne časa. Že med vojno so bile zaradi mrčesa in nesnage muka za vojake, ki so morali v njih bivati. Pustili so jih po prevratu vse zasteničene in usive, napol razdrte. Pa so bile v takem stanju dovolj dobre, da je iskala mariborska brezdomna revščina zavetišče. Na pomoč je priskočila še občina, ki je barake nekako popravila ter je notranjost preuredila v posamezne predele, ki tvorijo stanovanja in tako je nastalo naselje teh barak, v katerih je dosedaj odrasla že cela generacija mladine. Vsekakor ji je rast v teh barakah udarila svoj pečat, vidi se to v kriminalnih zapisnikih mariborske policije, kjer se izmed vseh ulic najbolj pogosto omenja »Dajnкова ulica«. Poleg barak so se pred leti naselili vagonariji. Ko je občina izpraznila in podrla barako v Kraljevičeva Marka ulici, ki dobesedno ni bila več primerna za človeško bivališče, je spravila brezdomce v stare v-

gone, ki so jih preuredili v stanovanja. Skraja je bilo teh vagonov samo 10, sedaj jih je že okrog 80 ter je nastalo celo vagonarsko mesto z ulicami, svojimi lastnimi obrtniki itd. Sedanja občinska uprava si je nadelala hvalevredno nalogo, da bo neznosne stanovanjske razmere mariborskih revštev izboljšala ter jim bo zgradila dostojnejša bivališča. Težko je bilo, ker ni bilo mogoče najti sredstev za tako akcijo. Kljub temu je prišlo sedaj do konkretnih načrtov, ki jih je napravil mestni gradbeni urad. Zdi se pa, da bodo kmalu tudi sredstva na razpolago, ki pa nikakor ne bodo majhna. Saj bo treba za to akcijo približno dva milijona dinarjev. Nova zasilna stanovanja se bodo zgradila v Prelogovi ulici. Po načrtih mestnega gradbenega urada bi se postavilo pet enonadstropnih zgradb, v vsaki pa bi bilo po 20 stanovanj, in sicer osem v pritličju, osem v prvem nadstropju, štiri pa pod streho. Stanovanja bodo obstojala samo iz enega prostora — iz sobe s štedilnikom, kar bo pa vsekakor boljše od dosedanjih vagonov. Sobe bodo pa tako zgrajene, da se bo dalo v primeru, da stiska ne bi bila več tako velika, združiti po dvojce stanovanj v eno.

Zveza združenih delavcev je zborovala

Ljubljana 18. maja.

Zveza združenih delavcev, ustanovljena pred 2 leti kot slovenska delavska katoliška organizacija, je v nedeljo dopoldne zborovala v veliki dvorani DZ. Glavni funkcionarji uprave so polagali račun o delu v preteklem letu. Po 2 letih Zveza zaznamuje že lepe in vidne uspehe. Občni zbor so počastili minister dr. Miha Krek, stolni kanonik dr. Tomaž Klinar kot zastopnik g. škofa, Joško Zemljčič, podpredsednik DZ, Alojz Šitar, zastopnik centrale Združenih zasebnih in trgovskih nameščenecv Slovenije, Fran Pernišek, zastopnik Narodnega odbora katoliške akcije in drugi. Navzoči so bili mnogi delegati iz vseh važnih industrijskih središč Slovenije.

Predsednik Zveze France Preželj je otvoril občni zbor ter toplo pozdravil navzoče zastopnike, predlagajoč hkratu, da občni zbor odpošlje pozdravne brzojavke ministrstvu predsedniku dr. Milanu Stojadinoviču, ministru socialne politike in vodji Jugoslava dr. Cvetkoviču, mariborskemu škofu dr. Tomažiču, pozdravna pisma ministru dr. Korošcu, g. banu in Kmetijski zvezi. Občni zbor sta toplo pozdravila minister dr. Krek in kanonik dr. Klinar v imenu ljubljanskega škofa.

Uspela prireditve gimnazijske mladine

Ljubljana, 9. maja.

Danes ob 20 je priredila drž. klasična gimnazija v franciskanski dvorani akademijo z zelo pestro vsebino. Akademijo so počastili s svojim prihodcem: g. češkoslovaški konzul, francoski in poljski konzul, rektor univerze dr. Kušej, ravnatelj gimnazije dr. Janko Lokar, gg. profesorji s te in drugih šol ter mnogo drugih.

Najprej je mešani zbor pod vodstvom učitelja petja Luke Kramolca pel državno himno. S tem je bila akademija otvorena. Zbor je zapel še tri pesmi, med katerimi je ljudem najbolj dopadla: »Tam, kjer teče bistra Zila«. Nato je odigral Schubertov scherzino Levanič Eleonora dovolj dobro. Sledil je dvospev, Snov Iva in Marinček Mara sta odlično zapeli Kramolčev pesem: »Visoki raj pod lipo«. Iz Zupančičeve »Dume« je deklamiral Pavčnik Jože tako dobro, da ljudje niso mogli nehati s ploskanjem. Osana Jože je igral na klavirju Chopina, nato je plesala mlada in mnogo obetajoča umetnica Šuklje Milena.

Orkester, ki so ga tvorili po večini dijaki sami, je odigral: Ramovševa: Pièce symphonique, Osterčev: Religio, Osanov: Introdukcion in fužo, Škerjanca iz »Cyrano de Bergerac«, poslednji je bil Mozart, da so si ljudje izplaknili ušesa. Dirigiral je Osana Jože. Gotovo ni bil orkester tehnično popoln, kar tudi ne more v teh okoliščinah nihče zahtevati. Slišali smo prvič Ramovša in Osana, ki sta oba dijaka klasične gimnazije. Oba sta zelo talentirana in postala bosta lahko slavna komponista. Ves spored je trajal nad uro in pol, toda ljudje se niso popolnoma nič dolgočasili. Gg. konzuli so čestitali dijakom in se zelo pohvalno izrekli.

Ob tej priliki smo imeli priliko videti, kako malo smisla ima ljubljansko obitvost za take prireditve, ki jih je treba vneto pozdraviti. Z veliko udeležbo se da mladini vzpodbuditi, če pa vidi nerazumevanje, gotovo ne bo prirajala s takim navdušenjem, kakor je prirajala to akademijo. Dijakom vsa čast in pohvala in naj bodo še naprej tako podjetni.

»Čisto točno Vam ne morem odgovoriti. Toda pojdite na pošto v Lackville Streetu. Tam je glavni stan. Grofica Antiope je gotovo v družbi s Pearsejem in z O'Connelljem.«

V veži sem se zopet sešel z Denisom.

»Denis,« sem mu dejal, »jaz grem na pošto in Vas ne bi rad še nadalje zadrževal. Povejte mi, prosim, samo...«

V svojo veliko začudenje sem opazil, da me Denis noče zapustiti. Zdelo se mi je, da je pozabil tako na pudring kot na lepo Anie O'Dohertyjevo. Takoj mi je tudi pojasnil, zakaj je izpremenil svoj načrt.

»Vešiš se dogode v življenju čudne stvari. Veste koga sem pravkar srečal v veži Kellyjeve hiše v času, ko ste se Vi razgovarjali s poveljnikom?«

»Koga, Denis?«

»Evgena in Edvarda O'Dohertyja. Anina brata. Lahko si mislite, da danes ni ne duha ne sluha o kakem paddingu v O'Dohertyjevi hiši. Prihranili ste mi odvisno pot, gospod Gérard.«

»To me veseli, Denis. Kaj pa delata Anina brata tu v Kellyjevi hiši?«

»Kaj delata, gospod Gérard? Od začudenja sem naravnost osupnil. Ob delata to, kar delajo ostali. Prihajata iz boja in se zopet vračata nazaj. Tudi ona dva eta upornika in jaz nisem o tem nič vedel. Sicer je to njihova stvar in čutim, da imata v nekem pogledu prav. Da, celo meni sta ponudila puško in me povabila s seboj. Toda, saj razumete, da za človeka, ki je na dopustu, ni ta prava zabava... Toda! Kaj je to?«

Denis je nenadoma obstal. Prišla sva v ozko, temno ulico, vzporedno s Sickwille Streetom.

Pierre Bénéoit:

VELIKI JEZ

Roman iz irskih bojev za svobodo

52

»Poglejte! mi je zašepetal vojak na uho.

Pogledal sem in opazil za železnim zastorom neke izložbe dve sključeni senci.

»To pa ne gre,« je mrmral Denis. Skočil je nanju. Z vsako roko je zagrabil enega razbojnika. Udaril je oba skupaj in ponovil:

»To pa ne gre, to pa ne gre.«

Krepko sem mu pomagal. Oba moža sta se uporno branila. Molče in obupno eta se borila. Denis je divje zakričal. Nihče ni mogel predvideti, kako se bo končal ta dvoboj.

Z nenadno intervencijo uporniške patrle se je boj končal v našo korist. Patrle je takoj vedela, kaj je treba napraviti in prav nič ni štedila z udarci puškinih kopit po obeh razbojnikih.

»Razbojništvo, zasačeno na licu mesta,« je dejal vodja patrle. »Dve priči. Prav! Toda, gospoda, iti morata z menoj kot priči.«

»Kam?«

»Na pošto!«

»Pojdimo!«

V zakajeni sobi glavnega stana sva morala ponoviti svoje poročilo o razbojništvu. Denis in jaz sva podpisala svoje pričevanje. Nisem se mogel oreti občudovanja za upornike, ki so z dva tisoč možmi hoteli prevzeti mesto z dve sto tisoč prebivalci in pri tem niso pozabili skušati obdržati reda in miru.

Šest prostovoljcev je eskortiralo oba razbojnika. Kmalu je sledila celva. Skočil sem pokonci. Pred mojimi očmi je zaplesal podpis, ki sem ga ravno dal.

»Ali je to že...?« sem šepetal. Častnik, ki ju je izpraševal, je pritrdil.

»Prisiljeni smo uporabljati največjo strogost,« je dejal z zelo nežnim glasom. »Čast revolucije je v naših rokah. Toda oprostite, zdaj se mi, da ste izrazili željo, videti grofiko Kendalsko.«

Medtem ko je nekaj naročal vojakom, sem z očmi poiskal Denisa, da bi se mu zahvalil in se od njega poslovil. Toda nisem ga mogel najti; ker je bilo že proti enajsti, sem si mislil, da je gotovo že odšel domov počival in se nisem nič več menil zanj.

»Vaša milost! Vaša milost!«

V hodniku, po katerem me je vodil neki vojak z lučjo v roki, sem opazil, kako se je dvignila bela postava.

Na žimnici v hodniku je ležal nek mož. Ko ga je obsvetila luč, sem ga spoznal.

»William!«

»Veselim se, da zopet vidim Vašo milost, tako se veselim.«

Ponudil mi je roko, ki sem mu jo stisnil.

»William, Vi imate mrzlico.«

»Da, Vaša milost, in tudi kroglo v prsih.«

Pokleknil sem zraven njega. Ves

Ivan Mrak:

„Čajkovski“

Po uspehu, ki ga je dosegla Slovenska scena mladih na nekaterih pokrajinskih odrih po Sloveniji, je nastopila v petek, 6. t. m., tudi v Ljubljani. Po spretni reklami in zaradi radovednosti se je v dvorani Delavske zbornice zbralo toliko občinstva, kot ga pri takih predstavah nismo vajeni videti. Priznati moramo, da gledalci niso odšli razočarani.

Ivan Mrak je s samo dramo, s skrbno pripravljeno uprizoritvijo in doživljajnim igranjem prepričal vsakega dvomilca, da se za vsemi njegovimi trdovratnimi poizkusi vendar nekaj skriva. Predvsem nepotvornja iskrenost, vera v lastno ustvarjalno silo in neizprosna trdovratnost pokazati sočloveku vrednote lastnega gledanja.

Literarno ima »Čajkovski«, himnična drama v šestih slikah, precejšnje pomanjkljivosti, ki dajejo delu izraz neke fragmentarnosti, vendar pa so posamezni prizori psihološko zelo intimno zasnovani in so z iskrenim podajanjem doživeli prepričevalen uspeh.

Prizorišče je bilo zelo preprosto. Nekaj gotovo tudi zaradi finančnih razmer. Režija sama pa je bila zelo dobra. Avtor in režiser obenem je znal iz svo-

jih zunanje zelo malo dramatičnih slik ustvariti nekaj prizorov, ki so dramsko močno učinkovali.

Samo igranje je bilo skoraj pri večini še diletantsko, to se pravi, da so igralci še premalo obvladali vse tehniške igranje, vendar pa je za njihovim podajanjem bila vedno doživljajna iskrenost, ki je preprečevala nadomestovala tehnično izurjenost in zaradi tega nastopu dajala še večjo vrednost. Tako je sam avtor že v naslovni vlogi prehajal s svojo igro v območje prave umetnosti. Od ostalih pa so bili dobri še gg. V. Grebenc kot Vladimir, J. Slovedka kot Olga Filipovna, C. Potokarjeva kot Jevgenija Aleksandrova in Dolinar kot Silon. Pohvaliti pa je treba sigurnost in umetnost nastopajočih, ki je izvirala iz natančnega studija gest in situacij pri posameznih prizorih in ki je nujno potrebna za vsako kvalitetno dramsko delovanje.

Uprizoritev je dosegla tak uspeh, da bodo dramo ponovili še v soboto zvečer. Vzbudila je upanje, da bodo v Ljubljani ob upadajočem profesionalizmu dobili amatersko, kvalitetno gledališče mladih idealistov.

Ljudski oder v Mariboru

Maribor, 9. maja.

Ljudski oder je zaključil letošnjo vsekakor zelo zanimivo in živahno gledališko sezono v nedeljo z veseligr »Tisoč vozlov«. Predstava je bila zelo dobro naštudirana ter so vsi nastopajoči dali zelo dobro in živahno igro. Občinstvo je prišlo na svoj račun ter se dobera nasmejalo ob neštetihih konfliktih in zapletenih položajih številnih snubcev. Posebno moramo omeniti Planince, ki je podal čevljarja Čeboklija s toliko komiko in humorjem, da je prekosil vse svoje dosedanje tovrstne nastope. Tudi tovarnar Podlogar in trgovec Kopačin sta bila povsem na mestu, sporedno z njima so bili prav posrečeni tudi ostali. Zelimo agilnemu Ljudskemu odru, da bi tudi v prihodnji sezoni pokazal toliko uspešnih predstav kakor letošnjo sezono, ki je gotovo ena najbogatejših v teku zadnjih let.

KINO UNION Tel. 22-21

Danes in jutri neprekinjeno zadnjikrat umetnina Willy-ja Forsta z Igo Symom in H. Krahli

Serenada

Ne zamudite! Vse kritike poudarjajo, da si morajo ljubitelji dobrih filmov ogledati ta umotvor! Ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Važne naloge našega sadjarstva

Ljubljana, 10. maja.

Sadjarstvo in vrtnarsko društvo, ki šteje sedaj že 255 družnic po vseh krajih Slovenije z 10.205 člani, društvo, ki je eno najagilnejših in po svojem programu najmočnejših gospodarskih organizacij, je v nedeljo polagalo veliko bilanco o svojem plodnosnem delovanju na polju sadjarstva in vrtnarstva. Društvo je v teh letih doseglo že lepe in velike uspehe za povzdigo našega sadjarstva in vrtnarstva. Predsednik g. Humek, najboljši naš strokovnjak, je podal splošno poročilo, pozdravljajoč hkratu zastopnika gospoda bana in kmetijskega oddelka banske uprave, referenta g. Frana Kafola in zastopnika mestne občine ljubljanske mestnega svetnika prof. Kranjca.

G. Fran Kafol je v imenu banske uprave pozdravil občni zbor SVD, želeč društvu tudi v bodoče dobre uspehe, nakar je razvil v eplošnih obrih načrte banske uprave za povzdigo našega sadjarstva in vrtnarstva. Glavne naloge za bodoče so razne ustanove in organizacije sadjarstva.

Sadna skladišča

Banska uprava namerava v prvi vrsti zgraditi in organizirati posebna, zahtevam umne sadjereje ustrezajoča skladišča za sadje v vseh važnih centrih sadonosnih krajev, tako v Mariboru, Ptuj, Ljutomeru, Murski Soboti, Novem mestu, Črnomlju, Metliki, Brežicah, Sevnici, Skofji Loki, Kranju in drugod. Za zgradbo teh skladišč je želel, da bi tudi država prispevala primerne podpore, kajti skladišča so eminentno važnega gospodarskega pomena, ker prav v skladiščih bo mogoča točna kontrola zdravega in nezdrugega sadja. Bankska uprava je zadnja leta posvetila največjo pozornost sadjarstvu in vrtnarstvu panogi našega kmetijstva. Glavno je dalje, da se dvigne konzum domačega sadja tudi

na ta način, da se sadje umno suši in iz sadja pridelujejo razni sadni izdelki. Posušeno sadje ima veliko vrednost. Bankska uprava namerava v bodoče prirejati strokovne tečaje, na katerih se bodo naši ljudje strokovno učili, kako je treba sadje sušiti po enotnem sistemu, da bo postalo ugodnejše za izvoz.

Kontrola sadja

Poleg fitopatološke kontrole bo uvedena tudi strokovna kontrola s tendenco, da se drevesnice preurede in njih število omeji, zlasti onih šolskih, in to v interesu načrtnega gospodarstva. Ustanovile pa se bodo »višinske drevesnice« za gorske kraje, ki bodo dajale kmetovalcem primerno sadno dreve, uspevajoče v visokih gorskih legah. Bankska uprava zadnji čas posveča veliko pozornost razvoju našega vrtnarstva, zlasti zelenjadarstva. Prirejali se bodo posebni vrtnarski tečaji za malega človeka, zlasti za malega kmeta, obrtnika in delavca, kako si naj vrtno izboljšajo in kako naj umno goje vrtnarstvo, zlasti zelenjavo in povrtnino. Treba je dalje umno pospeševati gojitev orehov in žlahtnega kostanja. Sadike bodo po nizki ceni in jih je bankska uprava mnogo dobavila interesotom.

Gospod referent je dalje napovedal, da bo bankska uprava v kratkem izdal uredbi o obveznem zatiranju raznih sadnih bolezni in sadnih škodljivcev. Po lanskih vremenskih katastrofah prizadetim kmetom, zlasti sadjarjem in vinogradnikom je bankska uprava priskočila hitro na pomoč. Izdala je med drugim 110.000 din za posaditev raznih dreves. S to podporo je bilo zasajenih 50.000 mladih dreves. Gospod referent je dalje navajal razne podatke o razvoju našega sadjarstva in vrtnarstva.

Občni zbor SVD nam je sploh podal jasno sliko o stanju našega sadjarstva in vrtnarstva. O tem drugič.

sem gorel od radovednosti, toda v tem položaju sem moral z Williamom napreje govoriti o njegovi rani.

»Ana bo zadovoljna z menoj, ali ne?« je mrmral.

»Kdo, William?«

»Njena Visokost.«

»Da, William, zadovoljna bo s teboj, ko bo izvedela.«

»Kmalu bo izvedela, Vaša milost. Ta vrata vodijo v njeno sobo. Pravkar je odšla z glavnim poveljnikom O'Connollyjem in gospodom Ralphom, da si ogleda boljše in da se bo razgovarjala z ranjenici. Takoj, ko sem bil ranjen, sem prosil, naj me polože tukaj pred njena vrata. Ko se bo vrnila in me videla, bo zadovoljna z menoj.«

Pomignil sem vojaku, ki me je privedel sem.

»Pustite naju sama.«

Videl sem, kako je izginila luč v premičnih sencah hodnika. Tema je objela mene in Williama.

Sedel sem na tla in nastopil glavo na zid.

Polagoma se me je prijel epanec. Zopet sem se prebudil: moja glava je bila v blazini poleg ranjenčeve. Sedel sem zopet, zaspal in se še enkrat prebudil. William je mrzlično bledel. Slišal sem, kako je govoril strašne in nerazumljive besede:

»Lepa igra, Vaša milost, dva asa in dama. Ne molite vendar jezika tako, gospod pastor. Ah, la, la, la, čemu ete pustili odprta vrata... Vrat ni mogoče več zapreti, vrat ni mogoče več zapreti... Ah, la, la, la...«

Bil sem tako utrujen, da sem kljub vsemu zaspal tretjič. Ko sem se zopet zbudil, se je že dani. Antiope je bila na hodniku. Klečala je zraven mene. Njeno čelo se je skoraj dotikalo mojega. Gledala me je.

K Celjskem kulturnem tednu

Celje, 9. maja.

Celjski kulturni teden je pokazal slovenskemu Celju vzorno delo onih požrtvovalnih in idealnih kulturnih delavcev, ki jim je pri srcu slovenska pesem, slovenska umetnost.

V nedeljo je bila v gledališču ljudska akademija, katere se je udeležilo tudi delavstvo, ki ni moglo k prireditvam med tednom. Odbor CKT je upošteval težko gmotno stanje širših plasti, na drugi strani pa se je tudi zavedal, da CKT ne bi rodil tistih uspehov, kot jih je, če se ga ne bi udeležilo tudi naše preprosto ljudstvo. Polno gledališče nam je pričalo, da živi med našim narodom zavest. V soboto po izredno uspelem glasbeno-pevskem večeru, o katerem bomo še izpregovorili, je bila v hotelu »Evropa« na čast prirediteljem in sodelavcem CKT čajanka. Celjski župan g. Alojzij Mihelič se je v toplem nagovoru zahvalil vsem neutrudljivim delavcem ter izreklo posebno zahvalo za delo g. prof. dr. Strmšku in g. Gerlancu, ki sta se toli potrudila, da je CKT brez večjih težav odlično uspel. Zahvalil se je tudi zastopnikom časopisa ter poudaril, da je posebno naše časopisje pripomoglo, da je CKT doblil dostojen in upravičen izraz pred svetom. G. prof. dr. Pavel Strmšek je izpregovoril kot podpredsednik in v treh točkah: naša moč, naša sreča, naša dolžnost, izreklo besede priznanja in zahvale. CKT je brez vsakih večjih ovir končal ter z lahkoto zavrnil vse očitke nekaterih, ki so mislili ali celo želeli, da bi bil CKT polomija. Uspeh je, ker je sodeloval pri prireditvah kader močnih, požrtvovalnih in nesebičnih delavcev, ki so se trudili in prekosili same sebe.

Ljubljana je naša slovenska prestolnica. Maribor stoji na braniku naše severne meje, naše slovensko Celje pa naj bi poleg zemljepisnega središča naše domovine postalo tudi središče, kjer bi se zbirali naši umetniki. Naša dolžnost je, da zbiramo nove sile, moči in da gremo iz teh dni naprej s posnomo na naše slovenske likovne umetnike, literate in glasbenike.

Živahna nedelja v Kamniku

Pretekla nedelja je bila v Kamniku zelo živahna. Zjutraj nas je že ob 8 zjutraj pozdravila mestna godba, ki je igrala živahne koračnice pred dolgo kolono našim fantom fantovskega oddelka kamniškega okrožja, nakar so šli ob obhodu po mestu k ev. masi v farno cerkev. Po končani službi božji so odkorakali na telovadišče »pri Kristofu«, kjer so bile prirejene zanimive tekme.

Ob 9 je bil sprejem delegatov Jadranske straže iz Ljubljane in drugod. Pri vходу v mesto je došlo goste pozdravil mestni župan g. Novak Nande, nakar je mladina na Samčevem predaru pozdravljala goste, ki so v sprejedu z godbo na čelu odhajali k redni oblastni skupščini v Narodno čitalnico. Vse mesto pa je bilo okrašeno z zastavami.

Kmalu po 9. uri so se zbirali gasilci, člani kamniške in dupliške gasilske čete, ki so na prav pristen način imeli svojo slovesnost. Vršilo se je odlikovanje za gasilske zasluge. Od kamniške čete je bilo odlikovanih 33 gasilcev, in sicer onih, ki služijo pri četi od 10 let dalje. Pred pričetkom slavnostnega dejanja je načelnik gasilske čete g. Anton Cerar podal lep govor, v katerem je bodril vse člane k složnemu nadaljnjemu delovanju in udeleževanju članov gasilske čete. Svoj lep govor je zaključil z željo, da se vse morebitne nerodnosti iz preteklosti pozabijo z zahtevo, da se politika popolnoma izloči iz gasilstva. Prvi je bil odlikovan z zlato kolajno 50 letni član gasilske čete g. Iskra Matevž. Gg. Cerar Anton, Škof Ernest in Lampič Leopold z zlato kolajno za 30 letno službovanje, ostali jubilarji kamniške čete pa so prejeli srebrne in bronaste kolajne.

Od gasilske čete Duplica je bil en član odlikovan, g. Okorn Josip pa je dobil častno diplomu za svoje zasluge.

Po končanem odlikovanju sta obe četi z godbo na čelu odšli k službi božji, katero je daroval splošno priljubljeni g. p. France Ačko.

Okrog 11. ure smo imeli priliko opazovati drzne motoriste »Hermesa« iz Ljubljane, nakar nam je mestna godba priredila promenadni koncert z izbranim sporedom pod taktirko g. Fr. Vidmarja.

Vse dopoldne so se razprodajale po mestu tablice za tombolo »Protituberkulozne lige«, ki se je vršila kljub dežju popoldne ob 3. Vsi glavni dobitki so prešli v roke revnejšega sloja.

Prihodnjo nedeljo, 15. maja, pa priredi tombolo gasilska četa Nevlje, ki ima tudi krasne dobitke. Glavni dobitek je novo motorno kolo, kar bo gotovo spet privabilo mnogo ljudstva iz bližnje in daljne okolice.

Srečna številka

Skofja Loka, 9. maja.

Kakor smo že včeraj poročali, je bila v zvezi z veliko gasilsko prireditvijo ob priliki blagoslovitve novega gasilskega prapora tudi velika gasilska tombola na igrišču SK Sore. Tombola se je udeležilo okoli 6.000 ljudi. Prihite so iz okolice in mesta ter celo iz Bleda, Jesenice, Tržica, Celja, Kranja, Ljubljane in Logatca. Glavni dobitek motorno kolo je zadel trg. vajenka Pibernik Cveti iz Stare Loke, doma pa je iz Suhorja pri Metliki v Beli krajini. Ostala kolesa so zadeli gostje iz drugih krajev. Vreme je bilo našim gostom naklojeno. Deževalo je v Kranju in v Ljubljani, v Luki pa je bilo ves dan precej lepo. — Zlasti moramo pohvaliti gasilce, ker je bila cela prireditve izvrstno organizirana, tako da je šlo vse kakor po žnori.

Od tu in tam

Veliko razstavo italijanskega portreta vseh stoletij, ki je bila odprta 27. marca, so večer zaprli. Ta znamenita razstava, o kateri smo pisali, da je enake šee bilo nikjer v Evropi, niti ne v Italiji sami, je v Belgradu trajala torej 45 dni. Razstavo je v tem času obiskalo okoli 84.000 ljudi. Poleg najvišjih zastopnikov in deset tisoč drugih iz naše države, je prišlo na to razstavo tudi izredno število tujcev, posebno Nemcev, Rumunov, Bolgarov in Angležev. Obiskale so jo tudi številne skupine dijakov iz vseh krajev.

Estonski konzulat v Zagrebu, Belgradu in morebiti tudi v Ljubljani nameravajo ustanoviti, kakor poročajo iz Zagreba. V Zagrebu sta se namreč pred kratkim mudila dva estonska gospodarstvenika z namenom, da se seznanita z gospodarskimi razmerami v naši državi. Po obisku še nekaterih manjših mest sta odšla v Belgrad ob enem s predsednikom Trg-industrijske zbornice v Zagrebu Krasnikom. Pravijo, da sta oba pripravljala ugodna tla za ustanovitve nekaterih estonskih konzulatov v naši državi. Predvsem bi tu prišla v poštev Belgrad in Zagreb, morda pa tudi Ljubljana.

Stenografsko tekmo so imeli te dni učenci Drž. trgovske akademije v Zagrebu. V hitri pisavi je tekmovalo 73 dijakov, kar je približno ena petina vseh dijakov, ki obiskujejo Drž. trgovsko akademijo v Zagrebu. Po tekmovalju so najhitrejšim pisalcem podelili več nagrad, deloma v denarju, deloma pa v tem, da bodo brezplačno dobivali časopis »Stenograf«. Ta tekma v hitri in tesni pisavi je samo nekaka priprava za velike stenografske tekme, ki bodo prihodnje leto, ko bodo na Hrvaškem praznovali 75-letnico hrvaške stenografije. Ob tej priliki bodo prirejene stenografske tekme, katerih se bodo udeležili dijaki trgovskih šol iz vse države. Takšne tekme bodo gotovo imele mnogo uspeha in ni dvoma, pravijo, da bomo v kratkem imeli lepo število izvršnih stenografov ne samo v narodni skupščini in senatu, pač pa tudi po vseh uradih, kjer je stenografija zelo potrebna. Tedaj tudi ne bo takšne zadrege s stenografi pri raznih uradništvih večjih listov.

»Jugoslovansko društvo za pobijanje raka« v Belgradu je imelo v nedeljo v veliki dvorani Kolarčeve univerze svečano akademijo. Predsednik tega društva je belgajski univerzitetni profesor dr. Dimitrije Antić. Med člani glavnega odbora Jugoslovanskega društva za pobijanje raka je tudi žena predsednika vlade ga. Avgusta Stojadinovića. Na svečanost je prišla tudi kraljica Marija, ki je pokroviteljica tega društva. Na akademiji je prvi spregovoril društveni predsednik dr. Antić, ki je med drugim označil tudi naloge in potem tega društva. Poudaril je, da cilji tega društva niso samo znanstveno raziskovanje bolezni raka v naši državi, pač pa končno tudi ohranitev ljudskega zdravja. Društvo je priredilo že nešteto tečajev na belgajski univerzi. Največji uspeh tega društva pa je — tako je poudaril predsednik Antić — ustanovitev Osebnega zavoda za proučevanje in pobijanje raka v naši državi. Na akademiji so predvajali tudi film, ki je prikazoval vse faze te bolezni in njeno zdravljenje.

Nov zakon o srednjih šolah so zahtevali profesorji novosadskega odeska Profesorskega društva na obnem zboru v Novem Sadu. Na občni zbor je prišlo izredno mnogo profesorjev iz vse donavske banovine. Predsedovala je ga. Čirić, ker je predsednik Branko Magarašević pred nedavnim podal ostavko zaradi ožje sorodstva s sedanjim prosvetnim ministrom Dimitrijem Magaraševićem. Razpravljali so predvsem o etanovskih vprašanjih in so si bili soglasni v tem, da je treba čimprej vpeljati nov zakon o srednjih šolah. To zahtevno so izrazili v posebni resoluciji, ki so jo izročili na pristojnem mestu. Novo izvoljeni predsednik Petrović je na koncu občenega zbora imel daljši govor, v katerem je posebno poudarjal, da je treba predvsem dvigniti srednješolski pouk na dostojno višino, kajti — je dejal — od tega zavisi vse naše javno in intelektualno življenje.

Z 10. majem se je podražil kruh v Zagrebu. Do te podražitve kruha je prišlo zaradi zvišanja cene pšenice in moki. Tako bo stala struca ali blebec belega kruha, ki tehtja 0,86 kg, 4 din, 0,94 kg polbelega in 1,06 kg črnega kruha ravno toliko. Cene mlečnega kruha ostanejo neizpremenjene. Pekli morajo v svojih prodajalnah obesiti tablice, na katerih je označena teža in cena posameznih vrst kruha.

Društvo za zaščito odpuščenih kaznjencev je bilo ustanovljeno v nedeljo v Sarajevu. To društvo bo vzelo pod zaščito tudi maloletnike. Za predsednika tega svojvrstnega društva je bil izvoljen apelacijski sodnik iz Sarajeva Mihajlinovič.

1.100.000 din čistega dohodka so imela električna podjetja v Splitu preteklo leto, tako je razvidno iz poročila, ki ga je na nedeljskem obnem zboru zastopnikov teh podjetij podal član upravnega odbora.

Petič je letos že pripeljal poseben vlak češkoslovaške izletnice v Jugoslavijo. Večera je se pripeljal na naše Primorje spet okoli 250 Čehov in Slovkov. Ti so povedali, da za njimi v kratkem pride še nekaj vlakov čeških in slovaških izletnikov. Zdi se, da bo letos prišlo na izlet v Jugoslavijo mnogo več Čehov in Slovkov, kot katerokoli prejšnje leto.

Dvajset orožnikov je gnale te dni dva slojčinea v zapore v Glini. Bila sta to trgovca Simo Djakovič, ki je naročil umor svoje žene, ter morilec Laza Eremija. Toliko orožnikov je moralo spremljati dva suroveža zato, ker bi ju sicer ljudje zaradi velikega ogroženja linčali. Trgovca je že na veliki petek naročil Eremiju, naj spravi s sveta njegovo ženo, potem ko jo je zavaroval za 200.000 dinarjev. Najeti zločinec je to stvarno dejanje tudi izvršil. Preiskava je dognala, da je morilec prišel v trgovino omenjenega Djakoviča, udaril njegovo ženo najprej z bokserjem, nato pa jo zvezal, polil z bencinom in zažgal. Služkinjo pa je zaklenil v njeno sobo, kjer je nesrečnica živa zgorela. Vsa okolica je še vedno pod vtisom strašnega dogodka.

S posteljo vred je vrgel skozi zid podtaknjeni dinamit nekoga kmeta iz vasi Gorjia Mala pri Banji Koviljači. Dinamit mu je vrgel ponoči skozi okno njegov osoda, s katerim sta bila že nekaj časa v sporih. Eksplozija je bila tako strašna, da se je hiša vasa porušila, nesrečnega kmeta pa je vrglo s postelje vred skozi zid na prosto. Pritel je vendar tako srečno, da se ni ubil. Dobil pa je težke poškodbe in dvomijo, če bo ostal pri življenju.

Od žalosti je umrla na grobu svojega moža neka žena iz Sokobanje. Ko je drugi dan po moževi smrti odšla na pokopališče, da bi uredila grob, ji je nenadoma postalo tako slabo, da se je zgrudila in obležala na grobu mrtva. Komisija, ki je prišla na pokopališče, je ugotovila, da je nesrečno ženo zadela kap.

Velik praznik predaške mladine

Mladina, ki bo držala našo narodno trdnjavo

Predoslije pri Kranju, 8. maja.

Gorenjske vasi in župnije so naše narodne trdnjave, naša moč in naš ponos. Kljub lepoti pa, ki jo je Stvarnik vložil v izredno veliki meri v del Slovenije, bi Gorenjska danes pač ne bila to, ako ne bi imela svojih katoliških organizacij, katerih se oklepa ljudstvo z ljubeznijo. Katoliške organizacije so dvignile gorenjskega kmeta do visoke stopnje kulture, dale so mu ljubezen do Njega, ki jim je rodno grudo tako lepo ozaljšal, dale so mu nepremagljivo narodno zavest, vline so mu močno ljubezen do svoje grude, svojega naroda in svoje države. Gorenjec se pa tudi zaveda važnosti katoliških organizacij, zato vasi in župnije kar tekmujejo med seboj, katera bo dala več dobrih članov in članic svojim katoliškim organizacijam, katere jih vzgojujejo po načelu: V zdravem telesu zdrav duh!

Danes, sredi prelepega maja, je priredila predaška prosveta svoje majniško slavo. Danes je dvignila ponosno v zrak svoj novi prapor, v katerem je upodobljen njen simbol: krogi, ki pomeni našo lepo slovensko zemljo, kateri so katoliške organizacije zvest čvar, nad krogi je orel z razpetimi krili, najvišje mesto ima križ, znamenje žive krščanske vere, ki jo morajo imeti predvsem člani, na drogu pa so tudi lepi narodni travkovi, ki kažejo ljubezen in zvestobo do naroda in naše države.

Prihod ministra g. dr. Kreka

Ko je danes ob 2 popoldne stopil pri kapelici Majniške Kraljice v Predosliju g. minister dr. Miha Krek s stolnim kanonikom g. dr. Gregorjem Žerjavom in z univ. prof. dr. Lukmanom iz avtomobila, je videl pred seboj krasno sliko: samo mladost in samo pomlad. Vse naokrog je v najlepšem majniškem cvetju in zelenju, v številnih vencih, mlajih in zastavah, tik ob avtomobilu pa se je strnila naša mladina v krogih, da so se barve krasno prelivalje druga v drugo in vse je navdušeno pozdravljalo častne goste. Najprej je pozdravil g. ministra in botro go. Milko Zabretovo ter botra g. dr. Albina Šmejda iz Radovljice ter vse častne goste g. župnik duh. svetnik Zupanc ter predsednik Fantovskega odeska g. France Javh, pozdravili pa so tudi okrajni načelnik g. Gašper Lipovšek, predsednik okrajne JRZ odvjetnik g. dr. Anton Megušar, predsednik dekanjskega Prosvetnega društva g. prof. Fortuna. G. minister se je tudi prav prijazno pozdravil z g. Joškom Zabretom in vsemi drugimi odličnimi osebnostmi.

Takoj po pozdravu se je razvill proti cerkvi mogocen sprevod, v katerem je bilo 10 zastav Fantovskih odeskov in dolga, dolga vrsta naših fantov in deklet, nad 200 članov in članic je bilo oblečenih v kroje. Sprevodu je delala špalir množica ljudi, ki je nato pohitela v cerkev, veliko jih pač moralo ostati zunaj, ker je napolnilo skoraj polovico cerkve članstvo Fantovskega odeska in Dekliškega krožka. Vsa cerkev je navdušeno zapela »Povsod Boga«, medtem pa je sto-

pil na prižnico stolni kanonik g. dr. Gregor Žerjav, ki je dejal, naj bi bila majniška Kraljica članom in članicam mati, katere naj bi se oklepali s pravo otroško ljubeznijo. Po krasnem govoru so bile slovesne litanije z ljudskim petjem.

Blagoslovitev prapora

Poleg predaške cerkve stoji ljudska šola, poleg te je župnišče, nedaleč pa lep nov gasilski dom in predaška mlekarica zadruga. Nasproti župnišča je Prosvetni dom, tako da tvorijo vse te hiše lep prostor, na katerem so pripravili za prireditve oder in častno tribuno. Na oderu so se postavili ob 3 popoldne člani predaških mladinskih organizacij, pred njimi pa zastavonoša z novim praporom, na častni tribuni pa so sedeli visoki gostje in zastopniki, ki smo jih zgoraj omenili. Po sprejetih predlogih, da se pošljejo na najvišja mesta vdanostne, oziroma pozdravne brzojavke, je predsednik g. Javh prosil g. kanonika dr. Žerjava, da blagoslovi nov prapor. Preden se je izvršil cerkveni obred, je govoril g. dr. Žerjav o pomenu društva in pomenu novega prapora, ki naj bo društvu simbol in vodnik.

Govor ministra dr. Kreka

Po blagoslovitvi je stopil na govorniški oder g. minister dr. Miha Krek, ki je v svojem govoru prsno čestital predaški mladini k novemu praporu. G. minister je tudi izrazil svoje zadovoljstvo nad lepo prireditvijo in bodril našo mladino, ki naj vztraja pri svojem začetnem delu, da bo zamogla v Ljubljani pokazati pred najvišjimi predstavniki države svojo silno moč, da bo pokazala svojo voljo in svoj namen. Današnja prireditev je eno samo veselje, takrat v Ljubljani pa bo postavljena slovenska mladina pred najvišje predstavnike domovine in države, takrat bo polagala izpit svojih požrtvovalnih priprav. Vsem nam je pri srcu, da bi dobila odlično oceno, ki je potrebna našemu narodu. Samozvestno hoče naša mladina takrat pokazati, da prav pojmuje državotvorno delo.

Akademija Fantovskega odeska in Dekliškega krožka

Po blagoslovitvi je tržiška godba zaigrala orlovsko himno in na oder so začeli korakati domači člani in članice z raznimi prostimi, redovnimi in simboličnimi vajami, posebno ljubki so bili naši najmlajši, ki so se šli igrati »železnice«. Sredi odra je sedela mala Zabetova Cvetka in igrala harmoniko, okrog nje so pa »puhali« otroci kakor vlak, vmes pa prepevali. Zaključno besedo je izpregovoril domači g. kaplan Jeglič, med govorom so člani in članice slovesno obljubili zvestobo do vere v Boga in zvestobo do naroda in države. Akademijo je zaključila pesem »Mogočno se dvigni nam spev iz srca«. Sledila je še prosta zabava pri pogrnjenih mizah in srečolov.

Gasilska prireditve v Škofji Loki

Boter novega prapora ban dr. Marko Natlačen

V nedeljo je škofjeloska gasilska četa slovesno blagoslovila svoj prapor. Blagoslovitev je bila združena z večjo prireditvijo na Mesnem trgu in z gasilsko tombolo na igrišču SK Sore.

Velikačna prireditev se je pričela že v soboto zvečer, ko je godba »Ljubnik« zaigrala botri novega prapora g. soprog mestnega župana Minko Ziberlovi. V nedeljo pa se je mesto že navse zgodaj odelo v zastave. Na zbirališče je prihajala četa za četo. Belo oblečene deklice so prinesle prapor, predsednik škofjeloske čete pa je pripeljal go. botro. Kmalu nato pa se je pripeljal tudi visoki boter, ban g. dr. Marko Natlačen, ki je takoj sprejel raport župnega poveljnika. Narodne noše, ki so g. bana burno pozdravile, so mu pripele na prvi lep slovenski nagelj. Štefica Šubičeva pa mu je po lepi deklaraciji izročila krasen šopek. Sprevod je otvorila vojaška godba. Za njo so šli odličniki, med katerimi smo opazili g. polkovnika 1. planinskega polka Markulja Ivana, okrajnega glavarja M. Kokla, starešino gasilske zajednice g. dr. Antona Kodreta s tajnikom g. Mažekom, starešino gasilske župe Kranj Jakliča, starešinstvo gasil. župe Škofja Loka g. Lovra Planina, župane g. Ziberla Matevža, Bernika Franca in Avgustina Ivana. Za odličniki je šla četa stotih gasilcev, za njimi pa del narodnih noš, belo oblečene deklice s praporom, boter in botrica, drugi del narodnih noš, godba »Ljubnik« in zopet okoli sto gasilcev. Ko je sprevod prišel čez Spodnji trg-Karlovec na Mesni trg in ko se je ustavil na svojih mestih, se je okoli gasilcev strnila štiristotoglavna množica. Pre-

cej nato je mestni župnik g. Jernej Podbevšek blagoslovil novi prapor.

Po blagoslovitvi je kot prvi govoril visoki boter g. ban dr. Marko Natlačen. Poudarjal je pomen gasilstva in je končno pripel trak na novi prapor. Za botrom je izrekla svoj pozdrav gasilstvu botra ga. Minka Ziberlova, za njo pa je pripel predsednik čete g. Šušteršič na prapor še tretji trak, dar domače čete. Okrajni načelnik g. Koki pa je za tem pripel na prapor še odlikovanje, red sv. Save V. stopnje. Poveljnik g. Bozovičar Pavel je nato izročil prapor praporščaku g. Demšarju Antonu.

Po blagoslovitvi je daroval sv. mašo mestni župnik g. Jernej Podbevšek. Med sv. mašo je igrala godba 1. planinskega polka pod vodstvom g. kapelnika kapetana Smrekarja. Po sv. maši je kot prvi govoril starešina župe g. Lovro Planina. Sporočil je zborovalcem, da je poslal podstarešina vseh gasilcev g. Snoj brzojavko, v kateri čestita škofjeloskim gasilcem. Takoj v začetku svojega govora je poudaril vdanost vsega gasilstva v naš župi Nj. Vel. kralju Petru II. in starešini gasilcev krajeviti Tomislavu. Godba je nato intonirala državno himno. G. Planina je pozdravil nato zgoraj navedene odličnike ter razložil simbole, upodobljene na novem praporu. Za njim so govorili še dr. Kodre, starešina župe Kranj g. Jaklič in mestni župan g. Ziberl.

Po razdelitvi odlikovanj zaslužnim članom je sledil mimohod, nato pa so se gasilci na prostoru SK Sore razšli.

skimi točkami, 2. Vrhovec Albin (Hermes) 11 kazenskih točk. Vsega skupaj je bilo 5 vozačev.

V drugi kategoriji je bil prvi Čihlař Jože (Jugosl. Touring-club) s tremi kazenskimi točkami. Drugi je bil Lapajne Jurij s petimi kazenskimi točkami.

V tretji kategoriji je zmagal Šiška Janez (Ilirija) z eno samo kazensko točko. Drugi je bil Smuc Lojze (Avtoklub) s štirimi kazenskimi točkami.

Ko smo se sukali okrog ocenjevalne komisije pred Narodnim domom, smo zagledali našega »le-tečega Kranjca«, Ludovika Stariča, ki je s svojo soprogo prisostvoval prireditvi. Čestitali smo mu k njegovemu velikemu uspehu v Plznu, kjer je premagal nemškega mojstra Gunzenhauserja in češkoslovaškega prvaka Juhana. Dejal nam je, da je bilo dirkališče posuto z ugaski in da na ovinkih ni dovoljevalo vozičnega prepuščanja, ampak so morali tekmovalci drsati z nazaj upognjeno nogo. Dirkača Gunzenhauser in Juhana sta pred tekmo tožila o svojem šibkem zdravju in napovedovala, da bosta nehala s tekmovaljem takoj, ko bo letošnja tekmovalna sezona v kraju. Starič nam je povedal, da v četrtek odpotnje v Prago, kjer bodo največje evropske motociklistične dirke z udeležbo, ki bo pokazala najboljšo konkurenco. Vprašali smo ga, če se jih bo morda udeležil tudi evropski prvak Martin Schneeweis. »Leteti Kranjec« nam je pojasnil, da je Schneeweis specialist za dolga dirkališča. Razložil nam je, da je bilo dirkališče na Dunaju dolgo 1250 metrov, v Plznu pa komaj tretjino tega. Schneeweis ima vozilo, ki je že za spoznanje boljše kot so vozila drugih dirkačev in tudi boljše kot Staričovo. Na ovinkih mu ni treba prav ničesar riskirati, saj v ravni progi toliko pridobi, da brez truda obdrži svojo prednost. Druga pa je stvar na manjših (350 do 450 meterskih) dirkališčih. Tam pa prihajajo vpoštev predvsem tehnične sposobnosti tekmovalcev. Zaželeli smo Stariču najlepši uspeh v Pragi in se poslovili. Prav bi bilo, da bi ta naš evropsko znani športnik s sodelovanjem in gmohtim prispevanjem naše športne javnosti vendarle že prišel do prvostnega vozila, s katerim bi utegnil — po svojih velikih dirkalnih sposobnostih — brez prevelikega truda toli svoje gmohtno srečnejše tekmece!

OUZD v aprilu 1938

Povprečno število zavarovancev OUZD-a je znašalo v aprilu 1938 96.147 oseb, in sicer 61.108 moških in 35.039 ženskih oseb. Letni prirast je znašal + 6522 delavcev. Več zavarovancev smo imeli samo v letu 1930, in sicer za + 707 oseb. — Tudi v sezijskem pogledu je število zavarovancev napredovalo, in sicer napram marcu l. 1938 za + 3830, februarju l. 1938 za + 6055 in januarju l. 1938 pa zelo za + 7905 delavcev.

Število bolnikov ne kaže v primerjavi z lanskim letom nobenih posebnih sprememb. Nekoliko je popustil odstotek bolnikov, ki je pa še vedno visok, zlasti pri ženskih zavarovankah.

Povprečna dnevna zavarovana mezda je po majhnem prehodnem sezijskem padcu zopet pričela naraščati in je dosegla v aprilu že 24,47 din. Zadnjikrat je bila povprečna dnevna zavarovana mezda tako visoka v juniju 1932.

Z zboljanjem zaposlenosti in porastom delavskih mezd je narasla tudi celokupna dnevna zavarovana mezda, in sicer za + 289.525,60 din, in dosegla v aprilu 1938 2.352.497,20 din. — Pri OUZD-u zavarovano delavstvo je torej zaslužilo letos v aprilu okroglo 59.000.000 din ali približno 7¼ milij. din več kot v istem času lani.

Hermes je priredil ocenjevalno vožnjo

Proga, na kateri je potekala motociklistična ocenjevalna vožnja, je šla iz Ljubljane v Škofjo Loko, v Kranj, Kamnik in nazaj v Ljubljano pred Narodni dom. Bila je dolga 80 km. Kontrole in komisije so skrbno pazile, da vozači niso na določena mesta prihajali prezgodaj ali prepozno; zaračunane so bile kazenske točke za slednjo zamujeno ali uranjeno minuto.

V prvi kategoriji so bili solo-motorji do 250 ccm (ti so morali voziti s povprečno hitrostjo 45 km), v drugi solo-motorji nad 250 ccm (povprečno po 50 km na uro), v tretji pa motorji s prikolico (povprečna hitrost 45 km na uro).

V prvi kategoriji so bili doseženi tile rezultati: 1. Iribernik Karl (Hermes) s šestimi kazen-

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kra	Barometer sklo stanje	Temperatura (v)	Relativna vlažnost v %	Oblačnost	Veter (smernost, jakost)	Pada vine (mm)	Vrsta
Ljubljana	759,2	14,6	10,6	85	10	0	2-1 dež
Maribor	761,7	15,0	9,0	80	10	W ₁	—
Zagreb	760,8	16,0	9,0	80	10	NE ₁	1-0 dež
Belgrad	766,3	21,0	7,0	80	5	0	—
Sarajevo	765,5	22,0	3,0	90	0	0	—
Vis	763,3	20,0	11,0	60	0	NE ₁	—
Split	763,1	24,0	12,0	60	5	0	—
Kumbar	761,7	2,0	11,0	80	0	NW ₁	—
Rab	764,1	2,0	11,0	60	0	S ₂	—

Vremenska napoved: Večinoma oblačno in spremenljivo vreme.

Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od večeraj do danes: Večera je bilo iz noči do 13.10 popolnoma oblačno. Med 13.10 in 18 je parkrat posijalo sonce, vendar pa je prevladovalo oblačno vreme. Ponoči je bilo oblačno, jutraj ob 5.50 pa je pričelo deževati.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, torek, 10. maja: Antonin.

Jutri, sredo, 11. maja: Mamert, škof.

Nočno službo imajo lekarni: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10; mr. Bohinec, Rimska cesta 31.

Z bolgarskimi pevci, ki bodo koncertirali v veliki Filharmonični dvorani v petek, dne 13. t. m., pride tudi več najvidnejših bolgarskih glasbenikov v Ljubljano. Tako bo navzoč največji sodobni bolgarski skladatelj Petko Stajnov in najpomembnejši nabiralec bolgarskih narodnih pesmi Angel Bukorešlijev, ki je Bolgarom to, kar je n. pr. Srbom Stevan Mokranjac. Bukorešlijev je ustanovil leta 1896. na pobudo prof. Antona Bezenška Plovdivsko pevsko društvo. Ze danes opozarjamo na ta koncert, katerega začetek bo točno ob pol 9. uri v petek. Spored javimo jutri.

Dela poljskih skladateljev: Chopina, Mareka, Karłowicza, Tansmana, Moniuszka, Nowowiejskega in Lefeldta bomo slišali na produkciji gojenecov drž. konservatorija v Ljubljani v petek, dne 13. t. m. ob ¼ 7 v veliki Filh. dvorani. O pomenu stikov med bratskima narodoma poljskim in slovenskim, bo govoril na tej produkciji iz ljubljane naklonjenosti predsednik Jugoslovanske Poljske lige dr. Rudolf Mole. Podrobni spored se dobi v knjižarni GI. Matice. Spored stane 3 din in velja kot vstopnica k produkciji.

Sreda se bliža — dan nabiranja obleke za reveže. Kakor vsako sredo bo tudi prihodnje socialni urad zbiral na Vodnikovem trgu pred spomenikom obleko, perilo, obutev in posteljnino na reveže. Kdor more kaj darovati, naj prinese na trg. Kdor ne more poslati blaga, naj to sporoči socialnemu uradu, ki bo rad prevzel blago na domo dobavitelja. Darujete — potreba je velika!

Vrtnet načrtov za novo trnovsko otroško zavetišče. Mestno poglavarstvo vabi udeležence na tečaj za načrte novega otroškega zavetišča v Trnovem, katerih načrti niso bili nagrajeni ali odkupljeni, da jih prevzamejo v mestnem socialnopolitičnem uradu v Mestnem domu med uradnimi urami, ali pa sporoče svoje naslove in številko vložnega načrta.

Krajevna protituberkulozna liga v Ljubljani priredi ob priliki protituberkuloznega tedna naslednje predavanje: v četrtek, dne 12. t. m. ob 20 v dvorani Delavske zbornice predavanje za vso javnost; predavajo gg. zdravniki: dr. Prodan o razvoju in zdravljenju tuberkuloze (predavanje z diapozitivi); dr. Mis o »Tuberkulozi in družini«; dr. Rupnik o socialnem zavarovanju v borbi proti tuberkulozi. Vabimo vse, ki si žele o tej med našim narodom razširjeni bolezni poduka, da pridejo polnoštevilno. V petek, dne 13. t. m. ob 20 istotam predavanje za vse vajence s filmom in diapozitivi. Predava: dr. Krisper: Tuberkuloza in vajenci. Prosimo vse delodajalce, da svoje vajence na to predavanje opozorijo in jim priporočijo udeležbo.

Ljubljanski gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

Torek, 10. Zaprt.

Sreda, 11. Nočna služba. Red Sreda.

Četrtek, 12. Pokojnik. Red A.

Petek, 13. Lopovščina. Izven. Proslava 25 letnice umetniškega delovanja Vala Bratine.

OPERA. — Začetek ob 20.

Torek, 10. Madame Sans Gene. Red A.

Sreda, 11. Jakobinec. Red B.

Četrtek, 12. Rigoletto. Red Četrtek.

Petek, 13. Ob 15 Prodana nedesta. Dijaska predstava po globoko znižanih cenah. Izven.

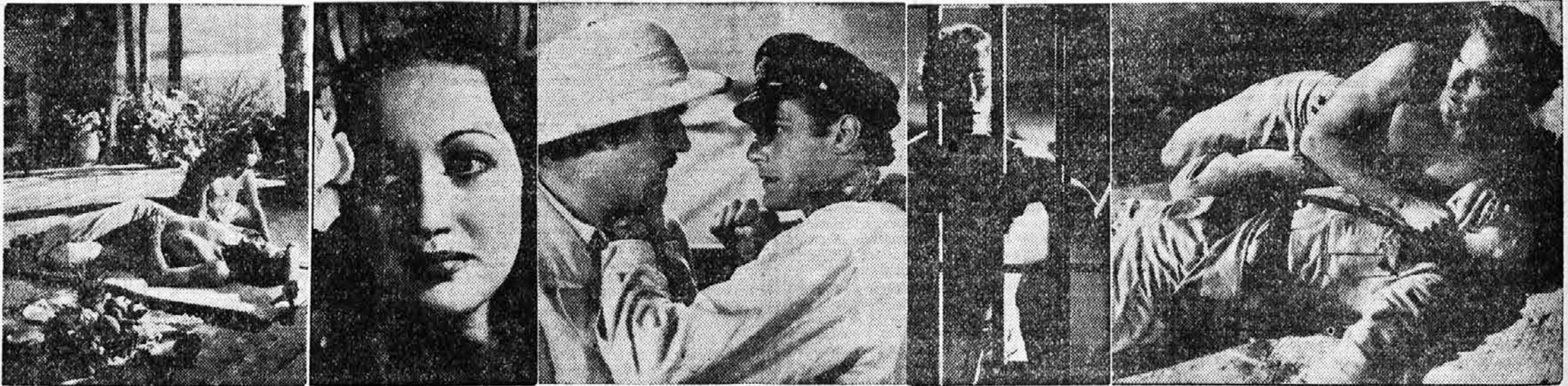
Izza naših meja

Ker so se mu rodili dvojčki, je dobil Ivan Beneditič iz Dola pri Tolminu posebno nagrado v znesku 800 lir. Beneditič je že oče sedmih otrok. V zvezi s tem slučajem je pomnilni, da je sklenil izvršni odbor fašistične stranke — oddelek za posojila kmečkim prebivalcem, skozi deset mesecev po manjših formalnostih podeliti družinam, ki bodo imele dvojčke, mesečno po 30 lir kot majhno podporo. Ker so vsi taki poleg tega deležni posebne nagrade od strani vlade, je s temi podporami skrb družin z dvojčki vsekakor olajšana.

V tork je bil ves Trst v zastavah. Ta dan je bil namreč proglašen kot narodni praznik zaradi prihoda Hitlerja v Italijo. Sole so imele prost dan, dočim so bile trgovine, banke in druga podjetja zaprta. Mesto je nudilo zelo živahno in praznično sliko. Vojaštvo in člani fašistične stranke so oblekli paradne uniforme Tega dne so prejeli nekateri tržaški ugledniki visoka nemška odlikovanja, ki jim jih je svečano izročil nemški konzul. Najvišje odlikovanje sta dobila župan Salein in bivši župan Peruzzi. Trst si namreč obeta zelo mnogo uspeha od razgovorov, saj je njegov položaj precej nejasen in težak, zlasti odkar je izgubil Avstrijo.

V Šlanjelu je v gostilni Terezije Pelicon kasno zvečer v tork izbruhnil velik požar, ki je kmalu zajel tudi hlev in senik. Uničil je poslopje, okoli 10 stotov sena in mnogo kmetijskega orodja. Tržaški gasilci so kljub vetru požar kmalu po svojem prihodu omejili. Škoda je zelo velika.

ORKAN roman v slikah

Prvi srečni dnevi Terangija in Marama na prelepem otoku Motu Tongi so bili kratki. Terangi mora na ladjo, ki spet odhaja proti Tahitiju. Marama spremlja ljubega moža in ne sluti, da bo njo in njega v kratkem dohitela težka usoda. Ostane sama in žalostno zre za ladjo, ki se odmika v daljavo...

V zakajeni obalni kavarni na Tahitiju izbove pijan tujec Terangija. Terangi ga udari s pestjo v

obraz. Tujec, kateremu je mladi mornar skoraj zdrobil čeljust, je človek s političnim vplivom, zaradi česar dobi Terangi šest mesecev zapora. Vsi napori kapitana Nagleja, da bi svojega mornarja rešil, so zastoj. Pri odhodu kapitan prosi Terangija, naj bo potrpežljiv, in mu obljubi, da bo o njegovi nezgodi obzirno obvestil Maramo.

Terangi bega po svoji kletki ves divji kakor lev v kletki. Pripravlja se na beg, ki se mu pa ne

posreči. Medtem ko se kapitan Nagle vrne na otok Manukuro in sporoči neprijetno novico guvernerju in Evropcem, odpeljejo Terangija pred sodišče in mu dajo tam še leto dni ječe. Ker Terangi neprenehoma poskuša, da bi pobežal, mu zaradi tega spet in spet zvišujejo kazen, tako da mu ta po petih letih zapora naraste na šestnajst let. Terangi pa vidi večeno pred seboj samo en cilj: pobežati in videti spet Maramo in otroka, ki se mu je med

tem časom rodil. Po ovinkih je dospela vest o tem tudi do njega.

Nazadnje se mu z obupnim naporom vendar posreči, da pobežne. Pri begu se spopade z enim svojih stražnikov in ga po nesreči ubije. Pod dežjem krogl se vrže v morje in izgine. Stražniki so prepričani, da so ga njihove kroglice ujele in ga ukrotile za vedno.

(Dalje.)

Zaboji s strupenimi kačami

Iz delavnice tihotapcev dijamantov - Kmalu razkrit trik

Eden najbogatejših krajev dijamantov Južne Amerike je pokrajina Minas Geraes. Tukaj naravnost cvete tihotapstvo. Kolikor je dijamantov na tem ozemlju, toliko je gotovo raznih prav svojvrstnih načinov (trikov), ki jih uporabljajo razni tihotapci, da prenesejo čez mejo te dragoceneosti. Policija je budno na delu in njen napor je pogostokrat kronan z uspehom. Prav zanimiv je primer Antonija da Costa, ki je dolgo časa prav spretno varal policijo.

Ljubezen - iznajditeljica

Antonio da Costa je bil trgovec z živalmi, ki je pošiljal raznim zoološkim vrtovom lepe živali, neke primerke, poleg tega pa je pošiljal še serološkemu inštitutu v Sao Paulo strupene kače. Svojo trgovino je vodil sam. Živel tudi sam in se ni prav nič družil z ljudmi, njegova hčerka Andreza pa je gospodinjala. Življenje da Coste bi potekalo v miru, da ni bilo Jose Aranha, mladega policijskega kapitana, ki je premočnokrat uspešno izsledil tihotapce. Mladi kapitan in lepa Andreza sta se zaljubila. Boljšega zeta Antonio ne bi mogel dobiti. Toda stari možakar o kakih porokih ni hotel nič slišati. Tudi očetova trmoglavost ni zalegla; še celo stari Antonio je prenašal pisemke, ne da bi vedel, zakaj.

Brazilijski običaji

Brazilci se pri pozdravljanju objamejo, pri tem pa izražajo svoje veselje, da se po hrbitu trkajo eden drugega. Na ta običaj je Andreza zgradila svoj načrt. Ko je oče zjutraj zapuščal hišo, je vedno srečal mladega kapitana, ki mu je bil sicer zelo priklonen kot človek, kot bodoči zet pa ne dobrodošel. Objela sta se, pri tem pa je Jose potegnil iz očetovega žepa pismo, ki ga je napisala Andreza in katerega je dala v dogovorjeni žep. Ko je hotel Jose vasovati pri svojem dekletu, je moral vedno naložiti zabojo na zabojo, da je mogel govoriti svojemu dekletu na oknu. Nekoč, ko je zopet stal na zaboju, so se ti udrl in Jose se je vdrl v en zabojo. Nekaj se mu je čudno zazdelo. Zabojo je vzel s seboj in ugotovil, da ima dvojno dno. Takoj mu je bilo jasno, zakaj mu ni hotel dati Antonio hčerke za ženo in zakaj tako pogosto pošilja strupene kače v mesto.

Strogi sodnik

Jose se je odšel zelo začel zanimati za kupčija da Coste. Zanimal pa se je tudi o vseh njegovih kupcih, trgovcih in prekupevalcih, pa ni zasledil ničesar. Šele po dolgem času je opazil, da prihajajo v Antonijevo hišo razni sumljivi ljudje. Res, kmalu je sledila nova pošiljka zabojev. Z njimi je odpotoval tudi Jose. Ko so bili zaboji naloženi na tovornem vozu, je prišel Jose in odprl zaboje. Kače je stresel iz zabojev in je razdeljal dvojno dno. To kar je iskal, je našel. Našel je dijamante. Sedaj je kapitan Jose Aranha stopil pred Antonija in mu dejal: »Gospod da Costa! Nihče razen mene ne ve za ta slučaj. In ga je aretirati. Dejal mu je še: »Diamante izročite v uporabo kakemu društvu in obljubite mi kot svojemu bodočemu zetu, policijskemu kapitanu, da ne boste nikdar več tihotapili, in pozabil bom na ta slučaj. Gospod tast, ali sprejmete moje poudbo?« Še nikdar si nista dva tako hitro sprijateljila in postala sorodnika kakor Antonio da Costa in Jose Aranha. Tako so kače pripomogle, da je postala Andreza srečna zakonska družica.

Posebnost botaničnega vrta v Parizu

Največji botanični vrt na svetu je Jardin des Plantes v Parizu. Vrt je bil prvič urejen l. 1635 in je obsegal 7 ha. Ustanovil ga je osebnih zdravnik Ludovika XIII. Guy de la Brosse. Vrt naj bi bil urejen za zdravilne rastline. V letu 1739 je bil ravnatelj tega vrta znani botanik Buffon, vrt sam pa se je imenoval Vrt kralja. Ta znanstvenik je pridelil vrt zgolj v znanstvene namene. V vrtu samem so tudi razni kipi, poleg tega raste v njem nekatere drevesne vrste. V letu 1927 pa so ameriški legionarji prinesli deblo velikanskega drevesa. Drevo samo je naravnost ogromno. V posebnem krogu so urezani zgodovinski pomembni dogodki. Po teh starostnih krogih so ugotovili, da je bilo to drevo za časa odkritja Amerike precej veliko. Če bi imelo še 60 takih krogov, bi segala zgodovina drevesa v dobo križarskih vojn.

„Tu radio Napoleon“

Ponovno stopa v ospredje mnogih vprašanj, to pot v službi tehnike, otok Sv. Helena, na katerem je umrl slavn Napoleon. Anglija namerava namreč tamkajšnje pristanišče oživiti in prenoviti, poleg tega pa poslati še radijsko postajo. Pri dovršitvi teh načrtov pa je potrebno, da marsikateri spomin na Napoleona na kak način zatemni. Še danes stoji na obali skalnata stena in od tod je prekrasen pogled na morje. S te skale je pregnani cesar prav rad opazoval zahajajoče sonce. Ta stena mora pasti pri izgraditvi tega načrta. Napoleon sam je že mislil na to, da bi na tem otoku gradil pristanišče, katerega bi uporabljal kot oporišče za svojo vojno mornarico. V svojih zapiskih je opisal načrte, v katerih pravi, da naj bi bila Sv. Helena zveza med vzhodom in Ameriko. Da pa ne bi na Napoleona zamrli vsi spomini, zaradi katerega je postalo ime Sv. Helena svetovno in zgodovinsko znano, bodo ohranili hišo, v kateri je živel. V nji bo postavljena radijska postaja. Za aparate bodo postavili novo poslopje, studio sam pa bo v hiši, v kateri je slavn Korzikanec prebival. Zelja vsega prebivalstva na otoku je, da bi nova oddajna postaja imela svoj znak: Halo, halo: radio Napoleon!

Ženin z 51 nevestima

Imenuje se Joseph Durand, ni ne velik ne majhen, ne debel ne suh, ne grd in ne lep, star 45 let, »bančni ravnatelj«, ki je znal posebno sladko govoriti raznim »jesenskim« gospem in gospodičam, ki bi si rade zagotovile lagodne in prijetne zadnje dneve ob strani pametnega gospoda tovariša.

Tako se je primerilo, da je imel Durand kljub svoji zakonski družici 51 nevest, med katerimi so se najmlajše sukale okoli 50 let.

V svojo pisarno je izvajal razne vdove in ločenke in jih prepričeval o ugodnostih, ki jih njihovo premoženje dobi v njegovi banki, kjer se bo z njim upravljal tako, da bo čim več donosalo itd. Prijazni besedi in ljubečemu pogledu ter skrbnemu poštenemu obrazu so kmalu zaupale, znosile so mu vse, češ, čim več bo videl, da imam, tem rajši me bo vzel. Prve obresti so dobivale v redu, nazadnje pa je vse skupaj izginilo. Posloval je pod tujim imenom, stanoval pri svoji sestri, tako da mu niso mogli dolgo do živga. Nazadnje so ga vendarle spravili pred sodišče in kdor pozna žensko maščevalnost, ne bi bil rad v njegovi koži.

Velikaški svatje brez nogavic

Prejšnji mesec se je v Alžiru oženil Mohamed ben Gavra, sin velikega šejka El Araba, vrhovnega vodja vseh afriških Arabcev, s hčerjo alžirkega vseučiliškega profesorja Si Simaida, ki je bila kakor njen zarobene, zelo nadarjena in dobro uspevajoča dijakinja vseučiliša.

Ker je Alžir francoska kolonija, so bile na svatbo povabljene vse najvišje osebnosti, ki predstavljajo francosko vlado v Afriki. Svatovanje je potekalo v največjem razkošju, kakršnega si more zamisliti le arabska domišljija, znana iz »Tisoč in ene noči«. Sejkove radosti so bili deležni tudi vsi prebivalci prestolnega mesta Biskre, ki so obirali pečene piščance in jagnjeta, se zalivali z dobro kapljico, prepevali in plesali ter dajali duška svojemu navdušenju tri dni skupaj.

Samo evropski povabljeni so prišli nekoliko v zadrego, ker se niso mogli izkazati v vsem svojem blesku, kot ga zahtevajo njihove svečane prireditve. Na potovanju iz Alžira v Biskro se je namreč zgubilo nekaj kovčkov, tako da so nekateri svatje prišli na ženitovanje brez kravata in brez nogavic, kar je za tako visoko družbo strašen nedostatek.

Programi Radio Ljubljana

Torek, 10. maja: II. Soliska ura: Brodogradnja na naši obali (z. Veloslav Mlekuz) — 12. Dvorak: Slovenski plesi (plošče) — 12.45. Poročila — 13. Napovedi — 13.30. Opoludanski koncert: Radijskega orkestra — 14. Napovedi — 15. Besednice izpod južnega sonca (plošče) — 15.40. Vpliv prirode na življenje in značaj sredozemskih narodov (g. dr. Valter Bohinec) — 19. Napovedi, poročila — 19.30. Nac. ura: Predavanje inspekcije državne obrambe — 19.50. Zabavni zvočni tednik — 20. Bizet: Zbori iz opere »Carmen« (plošče) — 20.15. Paternost Pavla: Očkov god. zvočna igrlica (člani rad. igr. druž.) — 21. Zvoki v oddih (Rad. orkester) — 22. Napovedi, poročila — 22.15. Max Reger: Variacije na Mozartovo temo (plošče).

Drugi programi

Torek, 10. aprila: Belgrad: 20.00 Romunska glasba. 20.30 Kom. koncert — Zagreb: 20. Opera — Praga: 19.40. Vojaška godba, 20.15 Romunska oddaja, 21.10. Sinfon. koncert, 22.35 Romunske klavirske skladbe — Varšava: 19.50. Laska glasba, 21. Sinf. koncert, 22. Plesna glasba — Sofija: 19.45 Kom. koncert, 20.45 Vok. koncert, 21.15. Ruske romnce, 22. Laska in plesna glasba — Budimpešta: 20. Igra, 20.05. Cigan. orkester — Trst-Milan: 21. Biblijska drama — Rim-Bari: 17.15. Klavir, 21. Igra, 22. Orgle — Dunaj: 19.10. Prenos iz Stajerske, 20. Zab. in plesna glasba — Königsberg: 19.10. Vojaška godba — Köln: 20.10. Film, 20.30. Plesna glasba — Stuttgart: 20. Händlov ciklus.

ROBERT LORD

79

POD ČRNO KRINKO

»Kaj nameravate storiti z mojo ženo in Buddyjem?« je vprašal Frank, pri tem pa se je že kar malo tresel od razburjenja...

»Oh, njima je zdaj dobro. Toda, kdo ve... Vprašanje je, kako boste vi govorili pred preiskovalnim sodnikom... To je zelo važno tudi za ona dva tam na Bowery Hillsu... Zapomnite si to...«

»Kaj naj storim... Saj sem v vaši oblasti... Povejte!...«

»No, vidite, kako zdaj pametno govorite... Tako je prav...« se je nasmehnil Brown ter spravil kroglo od samokresa nazaj v žep...

»Imate že kakšen načrt?« je vprašal Frank že čisto strti...

»To se razume. Menda nisem prišel sem samo za to, da vidim vaš lep obrazek...«

»Zaradi svoje žene in otroka sem pripravljen storiti vse... Govorite!...«

»Tako je prav, da... Vidi se, da ste res dober mož... Zdaj pa poslušajte: Vi morate zatrditi, da ste Eda Jacksona ubili v silobranu...«

»Toda, to ni niti najmanj verjetno!...«

»Poslušajte dalje... Pred preiskovalnim sodnikom, pred vašim pravnim branilcem in nato pred poroto boste izpovedali takole...«

Brown se je sklonil čisto Franku na uho in mu hitro začel dajati neka navodila...

Frank je pozorno poslušal. Z glavo je kimal, češ da razume...

Še nekaj časa je trajal razgovor, nato pa je Brown vstal ter poklical ječarja, naj ga pusti iz celice...

Frank je spet ostal sam s svojimi težkimi mislimi...

S hitrimi koraki je odšel Brown po ozkih hodnikih jetniš-

nice. V pisarni je komisarju sporočil, da odklanja Frankovo branilstvo. Prosil je, naj Franku preskrbe drugega branilca, češ da se on ni mogel z njim sporazumeti...

Brown je vzel avtomobil ter se z njim odpeljal na Brahmovo stanovanje, kjer so ga čakali Nick, Jones in Barham...

»Vse je v redu...« je veselo pripomnil, ko je stopil mednje...

»Je pristal na to?...«

»Pa še kako hitro... Komaj je zagledal tole kroglico...« Brown je vzel iz žepa tisto kroglo od samokresa... »in takoj je zdravilo učinkovalo...«

»Zdaj je treba samo še Pearlji dati potrebna navodila... Ona bo sijajna priča...«

»Mirne duše gremo lahko na razpravo, kakor gre drugo občinstvo... Zelo bo zabavno... Ha, ha... Pa imamo res srečo...« se je veselo smehljaj Barham.

»Dajte malo žganja... To je treba takoj proslaviti...«

Kozarci so bili v trenutku polni... Pet razbojnikov je trčilo z njimi na srečo in zdravje Črne legije...

Preiskava je bila zelo stroga. Franka so že nekajkrat zaslislali... Vedno je izpovedal isto... Določili so mu tudi že branitelja... In prav v tem trenutku je prišel ječar v celico po Franka, da ga odvede v sobo, kjer je čakal njegov pravni zastopnik...

Ko je Frank stopil iz celice, ga je tam že čakala večja družba časnika... Od vseh strani so ga začeli obsipavati z vprašanji... Lovili so ga tudi fotografski aparati.

Casnika so hoteli na vsak način dobiti od Franka vsaj eno besedo. A Frank je trdovratno molčal...

Sklonil je glavo in odhitel naravnost proti sobi svojega branilca.

»Torej vi pravite, da ste ubili Eda Jacksona...« ga je začel spraševati njegov pravni zastopnik.

»Dejali ste, da je Ed Jackson kričal na vas... Kaj pa se je potem zgodilo?...«

»Ko sem stopil iz avtomobila, je potegnil samokres... Bil sem tedaj v življenjski nevarnosti...«

»Dalje, kaj je bilo potem?...«

»Začela sva se metati... Nisem se hotel osramotiti pred

dekletom... Ed je nameril name samokres... Tedaj pa sem potegnil tudi jaz svojega in sprožil prej kot on... Prav za prav se je samokres nekako kar sam sprožil, ko sva se metala...«

Frank je ves čas gledal v tla... Ni hotel pogledati svojemu branilcu v oči...

»Ali je Danwersova vse to videla?...«

»Da, čisto dobro je videla vse!... Sedela je v avtomobilu, s katerim sva se pripeljala... Morala je dobro videti...«

»Frank Taylor, ali je vse to čista resnica, kar govorite?...«

»Ali naj se mar lažem svojemu branilcu?...«

»Dobro. Zdaj moram zaslišati še gospodično Pearl Danwersovo... Če bo tudi ona vse to potrdila, potem ni dvoma, da ste Eda Jacksona ubili v silobranu...«

»Upam, da bo tudi ona govorila čisto resnico...«

»Pearl Danwersova bo pri tej razpravi zelo važna priča...«

Franka so takoj nato odvedli nazaj v njegovo celico. Pearl Danwersova je že čakala v predsobi, kdaj bo prišla na vrsto.

Ko sta se srečala, se mu je Pearl prijazno nasmehnila. Frank pa je ves strd odšel naprej, kakor da je sploh ni videl...

Časopisi so izšli v posebni izdaji, Poročali so o vseh podrobnostih preiskave. Največje presenečenje je izzvalo Frankovo zatrdjevanje, da je ubil Eda v silobranu... Zanimal je vsako zvezo s Črno legijo. Ni spregovoril niti besede o tem, kar bi moglo vreči najmanjšo senco suma na Črno legijo... Ko je Ruth brala ta časopisna poročila, res ni mogla ničesar več razumeti... Pred Betty so časopise skrbno skrivali... Bila je toliko slaba, da je bilo najbolje zanj, če ne ve za ta časopisna poročila...

XXI.

Pred sodiščem.

Za dogodke v Pine Lakeu se je zanimala vsa Amerika. To malo mestoce je bilo središče pozornosti vsega velikega ameriškega naroda. Razumljivo je, kako veliko je bilo šele vznemirjenje v tem mestecu samem. Sploh niso ljudje govorili več o ničemer drugem, kot le o Črni legiji... Policija je na vse zadnje le imela uspeh. Postalo ji je znano že marsikaj, zaradi česar je že lahko začela s preiskavo. Največji njej uspeh pa je bil, da je ujela Franka.